

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-46)

İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ HAFTASI (4-10 MAYIS 2026)

Dünya nüfusunun büyük çoğunluğu çalışma çağındaki gruptadır. Bu grup uyanık oldukları saatlerin çoğunu iş yerlerinde geçirmektedir. Bazıları geçimlerini sağlamak için birden fazla işte çalışmaktadır¹. Bu nedenle insanlık tarihi boyunca çalışma yaşamı, bireyler ve toplumlar için merkezi bir öneme sahip olmuştur. Çalışma hayatı; yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal ve sağlık boyutlarıyla da bireylerin, ailelerin ve kamunun ilgi alanına girmektedir. Çalışanların sağlıklı ve güvenli bir ortamda çalışma hakkı bulunurken, işverenlerin de bu koşulları sağlama sorumluluğu vardır².

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG); çalışanların fiziksel, ruhsal ve sosyal iyilik hallerini en üst düzeye çıkarmayı ve sürdürülebilir kılmayı amaçlamaktadır. Bu alan yalnızca iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesiyle sınırlı olmayıp, işle ilişkili tüm sağlık sorunlarını kapsayan geniş bir yaklaşımı içermektedir. İş sağlığı (tıbbi boyut), iş güvenliği (teknik boyut) ve iş hijyeni (çalışma şartlarından kaynaklanan ve çalışan sağlığını olumsuz yönde etkileyebilecek her türlü gürültü, titreşim, aydınlatma, iyonlaştırıcı olmayan radyasyon gibi fiziksel; toz, gaz, buhar gibi kimyasal ve virüs, bakteri, mantar gibi biyolojik etmenlerden çalışanların korunmasına yönelik faaliyetlerdir³.) bu alanın birbirini tamamlayan temel bileşenleridir. Bu nedenle İSG, farklı disiplinlerden uzmanların bir arada çalışmasını gerektiren çok yönlü bir alan olarak değerlendirilmektedir².

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Birleşmiş Milletler sistemi içinde üçlü yapıya (işveren, işçi ve kamu otoriteleri) sahip tek kurumdur. 1919 yılından bu yana üye ülkelerde kamu otoriteleri, işverenler ve işçi temsilcilerini bir araya getirerek çalışma yaşamına ilişkin standartlar oluşturmada, politika geliştirmekte, insana yakışır çalışma koşullarını destekleyen programlar yürütmektedir⁴. ILO önderliğinde düzenlenen Uluslararası Çalışma Konferansı, Haziran 2022'de "güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamını" ILO'nun temel çalışma ilkeleri ve hakları çerçevesine dahil etmeye karar vermiştir⁵.

Kayıt dışı istihdamda yer alan çalışanlar; güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarına erişememekte, sosyal koruma ve çalışma haklarına erişimde kısıtlılık yaşamakta, iş sağlığı ve güvenliği açısından olumsuz koşullara maruz kalmaktadır. 2026 yılında küresel düzeyde yaklaşık 2,1 milyar çalışanın kayıt dışı istihdamda yer alacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, Dünya'da yaklaşık 300 milyon kişi günlük 3 ABD dolarının altında gelire aşırı yoksulluk içinde yaşamaya devam etmektedir. Bu durum, sosyal koruma, çalışma hakları ve iş sağlığı ve güvenliği alanlarında kapsayıcı ve sürdürülebilir iyileştirmelerin hayata geçirilmesinin gerekliliğini açıkça ortaya koymaktadır⁶.

¹ Healthy workplace Overview, WHO, [Internet] <https://www.who.int/southeastasia/activities/healthy-workplace> Erişim : 14.04.2026

² Yıldız A. N., Şahan C., "İş Sağlığı ve Güvenliği Temel Kavramlar", Yıldız A.N., Sandal A., İş Sağlığı ve Güvenliği Meslek Hastalıkları, Ankara, Hacettepe Üniversitesi Yayınları,2020,19-68

³ İş Hijyeni Ölçüm, Test ve Analizleri Hakkında Yönetmelik. Resmî Gazete. 27 Ocak 2023; Sayı: 32086, T.C. Mevzuat Bilgi Sistemi, [Internet] <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=40042&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> Erişim: 14.04.2026

⁴ About the ILO, ILO, [Internet] <https://www.ilo.org/about-ilo> Erişim: 13.04.2026

⁵ A safe and healthy working environment is a fundamental principle and right at work, ILO, [Internet] <https://www.ilo.org/topics-and-sectors/safety-and-health-work/safe-and-healthy-working-environment-fundamental-principle-and-right-work> Erişim: 13.04.2026

⁶ Employment and Social Trends 2026, ILO, [Internet] <https://www.ilo.org/publications/flagship-reports/employment-and->

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2025/2026-46)

Her gün, güvenli olmayan ve sağlıksız çalışma koşulları nedeniyle yaklaşık 8.000 kişinin hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir. Bu ölümlerin yaklaşık 1.000'i iş kazalarından, 7.000'i ise işle ilişkili hastalıklardan kaynaklanmakta olup, küresel düzeyde tüm ölümlerin %5-7'sini oluşturmaktadır. Yıllık olarak ise 2,93 milyon çalışanın işle ilişkili nedenlerle yaşamını yitirdiği ve bu ölümlerin büyük çoğunluğunun işle ilişkili hastalıklardan kaynaklandığı bildirilmektedir⁷⁻⁹. İşle ilişkili zararlar aynı zamanda önemli ekonomik kayıplara yol açmakta olup, bu kayıpların küresel gayri safi yurt içi hasılanın yaklaşık %5'i düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir¹⁰.

Türkiye'de Şubat 2026'da yayımlanan Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre, 15 yaş ve üzeri nüfusta işsiz sayısı, bir önceki aya kıyasla 133 bin kişi artarak 2026 yılı şubat ayında 2 milyon 981 bine ulaşmıştır¹¹. Aynı tarihlerdeki işsizlik oranı % 8,5 olarak açıklanmıştır. Mevsim etkilerinden arındırılmamış işsizlik oranı ise % 9 olmuştur¹². 2024 yılında Sosyal Güvenlik Kurumu verilerine göre, sigortalı çalışanlar arasında 733.646 iş kazası meydana gelmiş ve bu kazalar sonucunda 1.897 kişi yaşamını yitirmiştir. Aynı yıl, meslek hastalığı tanısı alan sigortalı çalışan sayısı 886 olarak kaydedilmiş, bunların 3'ü ölümle sonuçlanmıştır¹³. Bu veriler, işsizlik, iş kazaları ve meslek hastalıklarının çalışma yaşamında güncelliğini ve önemini koruyan temel sorun alanları olduğunu göstermektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası, güvenli ve sağlıklı çalışma ortamlarının oluşturulmasına yönelik toplumsal farkındalığı artırmayı ve önleyici uygulamaların güçlendirilmesini teşvik etmeyi amaçlamaktadır. Bu hafta, güvenli iş yerleri ve toplumlar oluşturulabilmesi için işverenlerin, çalışanların, kamu otoritelerinin ve toplumun iş birliği içinde hareket etmesine odaklanmaktadır¹⁴. Bu kapsamda, ülkemizde çalışma yaşamında iş sağlığı ve güvenliği farkındalığını artırmak amacıyla 1987 yılından bu yana her yıl 4-10 Mayıs tarihleri "İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası" olarak kutlanmaktadır. Söz konusu hafta kapsamında Bakanlık tarafından konferans, sempozyum ve kongre gibi çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Ayrıca, 2001 yılından itibaren bu etkinlikler iki yılda bir uluslararası kongreler şeklinde sürdürülmektedir¹⁵.

[social-trends-2026](#)

⁷ A Call for Safer and Healthier Working Environments. Report., ILO, [Internet] http://www.ilo.org/global/topics/safetyand-health-at-work/resources-library/publications/WCMS_903140/lang--en/index.htm, Erişim: 14.04.2026

⁸ Safe and Healthy Working Environments for All: Realizing the Fundamental Right to a Safe and Healthy Working Environment Worldwide. Report, ILO, [Internet] http://www.ilo.org/global/topics/safety-and-health-atwork/resources-library/publications/WCMS_906187/lang--en/index.htm. Erişim: 14.04.2026

⁹ International Labour Organization. Issue paper: OSH statistics—supporting the review and update of the international OSH statistical standards at the 22nd ICLS in 2028. Geneva: ILO; 2025, [Internet] https://www.ilo.org/sites/default/files/2025-11/TWG_OSH_Issue_Paper_2025_10_22.pdf, Erişim: 14.04.2026

¹⁰ Takala J, Hämäläinen P, Sauni R, Nygård CH, Gagliardi D, Neupane S. Global-, regional- and country-level estimates of the work-related burden of diseases and accidents in 2019, Scand J Work Environ Health. 2024;50(2):73-82, [Internet] <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37952241/> Erişim: 14.04.2026

¹¹ İşgücü İstatistikleri, Şubat 2026, TÜİK, [Internet] <https://veriportali.tuik.gov.tr/tr/press/57997> Erişim: 14.04.2026

¹² İstihdam, T.C. Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı, [Internet] <https://www.sbb.gov.tr/istihdam/> Erişim: 14.04.2026

¹³ SGK İstatistik Yıllıkları- 2024 Yılı İstatistikleri, SGK, [Internet] <https://www.sgk.gov.tr/istatistik/Yillik/fcd5e59b-6af9-4d90-a451-ee7500eb1cb4/> Erişim: 14.04.2026

¹⁴ Safety and Health Week, Canadian Centre for Occupational Health and Safety (CCOHS), [Internet] <https://www.ccohs.ca/events/safety-and-health-week> Erişim: 14.04.2026

Bu doküman, Dr. Narin Bengisu Herdem tarafından, Prof. Dr. Ali Naci Yıldız danışmanlığında 27.04.2026 tarihinde hazırlanmıştır.

Bilgilendirme notunun aşağıda belirtilen şekilde kaynak gösterilmek şartıyla yazılı, elektronik, vb ortamlarda kullanılması önerilmektedir:

Yıldız Ali Naci, Herdem Narin Bengisu, İş Sağlığı ve Güvenliği Haftası Bilgilendirme Notu-HÜTF Halk Sağlığı AD Toplum İçin Bilgilendirme Serisi 2025/2026-46-[Internet] <http://www.halksagligi.hacettepe.edu.tr/>. Erişim:28.4.2026.